

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 780
Tarih: 22.01.2016

1948

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Fatma Güldemet Sarı tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla dilerim.

Filiz KERESTECİOĞLU
İstanbul Milletvekili

Bakanlığınızın işçilerden geri dönüştürülmek üzere kağıt alan firmalara 20.01.2016 tarihi itibarıyla tebligat ve denetim memurları yolladığı haberleri basına yansımıştır. Söz konusu tebligatta, sokakta kağıt toplayan atık kağıt işçilerinden atık alan firmalara 140.000 TL'lik cezai yaptırım uygulanacağı belirtilmektedir.

Söz konusu düzenleme, 2011 yılında çıkarılan Atık Kontrolü Yönetim Planı'na dayandırılmaktadır. Daha önce de valiliklerce konuyla ilgili çeşitli genelgeler yayınlanmış, atık toplama faaliyetinin sağlıklı koşullarda yürütüldüğü, düzenlemeler ile kayıtdışı ekonomik faaliyetlerin önleneceği, iş kolunun düzenlenerek sıhhi koşullara kavuşturulacağı öne sürülmüştür.

Oysa esasen, geri dönüşüm sistemini düzenleyen ve son yıllarda birbiri ardına çıkarılan genelgeler, yasa ve mevzuatlar, yasak ve cezalar, atıkların yarattığı rantın boyutlarını ortaya koymaktadır. Artan hammadde ihtiyacı ve nüfus artışı ile birlikte atık depolamanın maliyetinin yükselmesi, geri dönüşüm sistemlerinin kurulmasını zorunlu kılmıştır. Pek çok firma, geri dönüşümün girdisi olan atıkları en düşük maliyetle toplayabilmek için birbiriyle yarışmaya ve kurumları bu alanda düzenlemeler yapmaya zorlamaya başlamıştır. Tahsin Başkavak'ın tez çalışmasıyla ortaya koyduğu gibi, çöpün yarattığı rant, özel firmalar ve belediyeler arası çekişmelere yol açmıştır. Firmalar, atıkları düşük fiyatlara satın alabilmek ve toplama maliyetini düşürmek için, atık toplama işçilerinin geri dönüşümün kârından aldıkları payı azaltmaya çalışmaktadırlar. Bu sebeple bugün büyük firmalar, belediyelerden atık

toplama hakkını satın alarak, atık kağıt işçilerinin bir kısmını taşeron firmalar altında çalıştırmayı hedefliyorlar. Böylesi bir düzenleme, on binlerce atık kağıt işçisinin sistemin dışına itilmesi ve işlerini kaybetmeleri anlamına gelmektedir.

Şehirlerde çalışan atık kağıt işçilerinin neredeyse tamamı 1987 yılında çıkarılan Olağanüstü Hal (OHAL) uygulaması kapsamında 285 nolu kararname ile başlayan zorunlu göçle birlikte kent merkezlerine gelmiş Kürt işçilerdir. Fakat bu işçilerin pek çoğu kentlerde iş bulmakta güçlük çekmiş, barınma ve beslenme gibi temel gereksinimlerini karşılamakta bile zorlanmış, bu sebeple enformel iş alanları oluşturmak zorunda kalmışlardır. Örneğin, işsizlik ve geçim sorunu ile başa çıkmak için geçici olarak “kağıda çıkan” zorunlu göç mağduru Kürtler için atık kağıt işçiliği zamanla sürekli bir meslek haline gelmiştir. Atık kağıt işçiliği, formel işlerden dışlanan, işe alım sürecinde ve işyerinde ayrımcılığa uğrayan, zorunlu göçle büyük kentlere gelmiş Kürt işçilere aileleri ile birlikte topluca çalışma, bir arada hareket ederek gelirlerini artırma ve dayanışma imkanı sunmaktadır. Yapılan düzenleme ise, yüz binlerce atık kağıt işçisini işsizlikle yüz yüze bırakacaktır.

Bu bağlamda;

1. Bugün Türkiye’de kaç atık kağıt işçisi çalışmaktadır? İllere göre dağılımı nasıldır?
2. Bakanlığınız tarafından, düzenlemeler hayata geçirilmeden önce atık kağıt işçilerinin çalışma ve yaşam koşulları ile ilgili bir araştırma yapılmış mıdır?
3. İşçilerden geri dönüştürülmek üzere kağıt alan firmalara yönelik cezai yaptırımlar neticesinde yaklaşık kaç atık kağıt işçisinin işini kaybedeceğine dair Bakanlığınızın bir araştırması var mıdır?
4. Söz konusu düzenlemeyi hayata geçirirken Geri Dönüşüm İşçileri Derneği gibi işçi dernekleriyle görüştünüz mü?
5. Düzenleme ile işlerini kaybedecek atık kağıt işçilerinin insanca işlerde istihdamı için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile yürüttüğünüz bir müşterek çalışma var mıdır?
6. Atık kağıt işçilerine yönelik bir istihdam programınız yoksa yüz binlerce işçinin işsiz kalmasına neden olacak bu düzenlemenin yaratacağı sosyal ve ekonomik yıkım karşısında Bakanlığınızın aldığı tedbirler nelerdir?
7. Türkiye genelinde kaç şirkete ihale yoluyla atık kağıt toplama işi verilmiştir? İhaleler hangi usullerle yapılmaktadır? Belediyelerden ihale yoluyla atık kağıt toplama işi alan taşeron firmalarda çalışan kağıt atık işçilerinin iş koşulları ve özlük hakları ne durumdadır? Bakanlığınız, söz konusu işçilerin haklarını iyileştirmek, ihalelere işçilerin iş koşulları ve özlük hakları ile ilgili kıstaslar koyulmasını sağlamak için de bir tebligat yayınlamayı planlamakta mıdır?

1968

8. SİMAT Geri Dönüşüm Sistemi ile ÇINAR Kağıt Atık Ambalaj isimli firmaların yüz binlerce atık kağıt işçisini işsiz bırakarak sermayenin kârını artıracak düzenlemenin uygulanması için Bakanlığınızla yakın görüşmeler yaptığı iddiası doğru mudur?